

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 24.

V Ljubljani, 16. rženega cveta 1905.

XLV. leto.

«Učiteljski Tovariš» izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{4}$ strani 10 K, $\frac{1}{8}$ strani 8 K, $\frac{1}{16}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljjanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Tržaško slovensko šolsko vprašanje. — Odlikovanje nemških — ustrahovanje slovenskih šolnikov. — Naš denarni zavod. — Zmedeno pravno postopanje v šolskih zadevah. — Pisarna za zdravljenje naših bolnih, stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — V ofenzivi. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — Pouk o gospodinjstvu v ponavljalni šoli.

Tržaško slovensko šolsko vprašanje.

Zaradi znane razsodbe upravnega sodišča, ki smo svoje-
dobno govorili tudi mi o nji v svojem listu in ki je z njo
razveljavljeno postopanje administrativnih oblasti v vprašanju
zahtevane ustanovitve slovenskih ljudskih šol v Trstu, se je
vršilo dne 4. t. m. po odredbi ministrstva na poziv namest-
ništva na tržaškem magistratu komisijsionalno pozvedovanje,
ki izide na njega podlagi nova odločba.

To pozvedovanje naj dožene, ali eksistujejo vkljub temu,
da niso bližnje okoličanske šole oddaljene 4 km od sredine
mesta, vendarle take faktične zapreke — kakor n. pr. pomanj-
kanje prostora v okoličanskih šolah ali pa posebne lokalne
ovire — ki onemogočujejo slovenskim otrokom obisk okoli-
čanskih šol.

Komisijsionalnega pozvedovanja, ki ga je vodil magi-
stratni asesor Rozzo, so se udeležili za slovenske starše de-
legati Ant. Kljun, Anton Verbaj, Matija Lah, Ivan Besednjak
in Anton Perhavec in pooblaščenec prosilcev odvetnik dr.
Gustav Gregorin. Kot vladni šolski strokovnjak je bil navzoč
Ivan Nekerman, c. kr. okrajni šolski nadzornik, in kot teh-
nični strokovnjak magistrata inženier Boccassini. Občina tržaška
kot taka ni bila zastopana, ker je odklonila intervencijo iz
principijalnega negativnega stališča, ki ga zavzema danes de-
legacija takisto, kakor jo je zavzemal pred 11. leti mestni svet.

V imenu prosilcev je dokazoval dr. G. Gregorin, da je
v mestu tržaškem nad 1500 slovenskih otrok, ki so
dolžni obiskovati ljudske šole, da v bližnjih okoličan-
skih šolah ni niti prostora za domače otroke
ter da so prometne razmere velikega trgov-
skega mesta in vremenske razmere (poleti vro-
čina, pozimi močna burja) take, da nedopuščajo
nežnim otrokom hoditi iz mesta v okoličanske
šole. Inženier Boccassini je izkušal dokazati, da omenjene
razmere niso take, da bi resno ovirale slovenskim otrokom
pohajanje okoličanskih šol.

Gosp. c. kr. okrajni šolski nadzornik Nekerman se je pri-
družil izvajanju gosp. dr. Gregorina ter zagovarjal po-
trebo ustanovitve slovenske ljudske šole v mestu
iz pedagoško-moralnega stališča; naglašal je tudi,

da je dokazana potreba ustanovitve slovenske šole v mestu z
dejstvom, da so v okolici italijanske šole, akoravno
je v mestu zadostno število italijanskih šol, ki
tudi niso oddaljene 4 km od dotičnih okoličan-
skih krajev. S tem so priznane posebne okolnosti, ki zahte-
vajo, da naj ustanavljajo v Trstu šole na razdaljah
manj nego 4 km. Ako bi se postavljali na stališče, da se
ima pravico zahtevati šole le na razdaljah 4 km, bi zado-
stovala za Italijane le ena ljudska šola v mestu,
a za Slovence istotako le ena v predmestju. Kaj
tnkega more pač veljati za majhne vasi z majhnim številom
šolskih otrok, ne pa za velika mesta s tisoči takih otrok.

S tem je bilo zaključeno komisijsionalno pozvedovanje.
Zapisnik so poslali v rešitev c. kr. namestništvu, od katerega
dobre volje je sedaj odvisna usoda zahtevanih slovenskih
šol v Trstu. Od c. kr. namestnika pričakuje slovenska javnost,
da neustrašeo ugotovi 20letnim opravičenim za-
htevam tržaških Slovencev.

Naravnost priznavamo, da v resnici občudujemo njih
vztrajnost in rodoljubno požrtvovalnost, ki mora končno
imeti uspeh!

Odlikovanje nemških — ustrahovanje slovenskih šolnikov.

Zanimanje, ki ga je zbudilo uradno upokojenje šolskega
ravnatelja Lapajnetja v Krškem, nam je povod v razmišlje-
vanje, ali ni v tem ustrahovanju nekaj sistema. Ta
sum je nastal zaradi okoliščine, ker je bil ravno v isti seji
c. kr. deželnega šolskega sveta, v kateri je bil ta ravnatelj upo-
kojen, glavni učitelj Peerz prezentiran za okrajnega šolskega
nadzornika nemških (deloma so vmes slovensko-nemške učil-
nice) šol na Dolenjskem. Glavni učitelj Peerz je sedaj urednik
»Laibacher Schulzeitunge«, lista, ki je v zgodovini kranjskega
šolstva vpisan v tisto kategorijo ponemčevalnih sredstev, kamor
sodijo društva: Schulverein, Südmark, Deutscher Verein, dru-
štva, ki so jim predali uradne »Laibacher Zeitunge« vedno
na stežaj odprti. Glavnega učitelja Peerza smatrajo ne samo